

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Jolanta Fedak

DPS-V-0702-43-5204-WW/09

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 12.11.09.

nr 5797, podpis *Borusewicz*

Warszawa, dnia 11 listopada 2009 r.

J. Kwiecień
Marszałek Senatu RP
13.11.09
772 podpis *RE*

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP**

Janowi Panu Mowcalem,

Odpowiadając na pismo Pana Marszałka z dnia 28 października 2009 r., znak BPS/DSK-043-2024/09, przekazujące tekst oświadczenia złożonego przez Panią senator Małgorzatę Adamczak podczas 42. Posiedzenia Senatu RP, w sprawie projektu ustawy o zawodzie pracownika socjalnego, przekazuję następujące wyjaśnienia.

Świadczenia przyznawane w ramach pomocy społecznej mają charakter pieniężny lub niepieniężny. Przyznawane są (z nielicznymi wyjątkami) w formie decyzji administracyjnej, którą wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. Wywiad ma na celu ustalenie sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej osób i rodzin. Wywiad rodzinny przeprowadza pracownik socjalny w miejscu zamieszkania osoby/rodziny. W trakcie takiego wywiadu pracownik socjalny jest w stanie ocenić największe problemy jakie występują w rodzinie i jakie są przyczyny zaistniałej sytuacji. Na tej podstawie przyznawane są świadczenia z pomocy społecznej. W tym miejscu należy także zaznaczyć, że udzielenie pomocy społecznej w postaci np. pracy socjalnej nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego, a więc udzielenie tego świadczenia nie wiąże się z dużą biurokracją. Należy również podkreślić, że fakt, iż świadczenia z pomocy społecznej mające czy to charakter pieniężny czy niepieniężny (np. usługi), wiążą się z określoną odpowiedzialnością, także finansową, pracownika pomocy społecznej. Tak więc tryb ich przyznawania, wypłacania i ew. rozliczania, musi sformalizowany, by nie dochodziło do nadużyć. Zgadzam się natomiast z opinią Pani Senator, że pomoc społeczna powinna być aktywna w środowisku, jednak za sposób jej realizacji odpowiada samorząd terytorialny. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 175,

poz. 1362) zawiera – moim zdaniem – wystarczające przepisy, aby cel pomocy społecznej był osiągnięty. Zarówno samorządy, jak i sami pracownicy socjalni, powinni starać się o to, aby ich praca była efektywna. Aby umożliwić pracownikom socjalnym prawidłową realizację ich zadań, w szczególności prowadzenie pracy socjalnej z osobami/rodzinami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej, wprowadzono już w styczniu 1997 roku przepis dotyczący wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych w ośrodkach pomocy społecznej. W niezmiennym kształcie przepis ten został przeniesiony do nowej ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej i zapisany w art. 110 ust. 11. Wskaźnik obowiązuje więc już 12 lat, ale w wielu gminach nie jest przestrzegany do dnia dzisiejszego. Jednak z perspektywy czasu należy ocenić, że przyczynił się znacznie do wzrostu liczby zatrudnionych pracowników socjalnych. Na koniec 1996 roku w ośrodkach pomocy społecznej zatrudnionych było 12.204 pracowników socjalnych, a na koniec 2008 roku liczba ta wynosiła 17.550. Średni wskaźnik zatrudnienia w Polsce wg stanu na koniec 2008 roku wynosi ok.0,92. Najlepsza sytuacja w tym zakresie jest w 6 województwach (kujawsko-pomorskim, lubelskim, podkarpackim, śląskim, warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim), w których wskaźnik został osiągnięty lub jest wyższy. Natomiast najniższy wskaźnik odnotowano w 3 województwach (mazowieckim, opolskim i wielkopolskim). W tych ostatnich województwach braki w liczbie zatrudnionych pracowników wynoszą od 25% do 39% w stosunku do pracowników już zatrudnionych.

Wyjaśniam także, w planowanych działaniach Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej nie przewiduje się kontynuowania podjętych w latach ubiegłych prac związanych z przygotowaniem projektu ustawy o zawodzie pracownik socjalny.

W dokumentach programowych, w tym na przykład w przyjętym 18 listopada 2008 roku przez Radę Ministrów Krajowym Programie Reform na lata 2008-2011 na Rzecz Realizacji Strategii Lizbońskiej, a także w przyjętym 16 grudnia 2008 roku Krajowym Programie „Zabezpieczenie społeczne i integracja społeczna na lata 2008-2010” nie przewiduje się podjęcia prac związanych z przygotowaniem projektu ustawy o zawodzie pracownik socjalny.

W raporcie „Polska 2030” będącym efektem prac zespołu doradców strategicznych Prezesa Rady Ministrów, którego redaktorem naukowym jest minister Michał Boni, mówi się m. in. o potrzebie zmian w systemie zabezpieczenia społecznego, bowiem obecnie pieniądze transferowane w jego ramach nie trafiają do osób najbardziej potrzebujących. Raport zwraca także uwagę na konieczność profesjonalizacji systemu służb społecznych. Zatem należy oczekiwać, iż system ten będzie ulegał zmianom.

W ramach Programu Operacyjnego „Kapitał ludzki” realizowane są projekty, które powinny zaowocować m. in. rekomendacjami odnośnie standardów pracy socjalnej, czyli wymaganych prawem cech tej działalności. Pragnę podkreślić, że uznajemy, iż zawód pracownika socjalnego jest zawodem strategicznym przy właściwej realizacji zadań nie tylko z obszaru pomocy społecznej, ale szerzej – polityki społecznej.

Informuję również, że sprawą projektu ustawy o zawodzie pracownika socjalnego zainteresowali się posłowie. Zamierzają oni podjąć inicjatywę ustawodawczą. Aktualnie trwają prace nad przygotowaniem projektu komisyjnego. Jeśli taki projekt powstanie, to Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej z całą pewnością aktywnie włączy się w te prace i będzie wspierać działania zmierzające do przyjęcia ustawy o zawodzie pracownika socjalnego.

Należy także zauważyć, iż inicjatywa ustawodawcza przysługuje nie tylko Radzie Ministrów, posłom, Senatowi i Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej ale także grupie 100000 obywateli mających prawo wybierania do Sejmu. Jeśli zatem środowisko pracowników socjalnych uważa za nieodzowne opracowanie projektu ustawy o zawodzie pracownika socjalnego - może zainteresować wyżej wymienione podmioty potrzebą uchwalenia takiej ustawy przedkładając im własne propozycje w tym zakresie zapisów takiej ustawy. Nie należy jednak oczekiwać by ustawa o zawodzie pracownika socjalnego zagwarantowała wyższą profesjonalność tej grupy zawodowej i większą aktywność (kreatywność) zawodową.

Dodatkowo informuję, że w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej trwają obecnie prace nad założeniami do nowej ustawy o pomocy społecznej. Planowane są w niej także przepisy dotyczące zawodu pracownika socjalnego, w tym kwalifikacji do wykonywania tego zawodu, możliwości awansu zawodowego, uprawnień i obowiązków tej grupy zawodowej, które uwzględnia niektóre kwestie zawarte we wcześniejszym projekcie ustawy o zawodzie pracownika socjalnego.

2 *Janina*

MINISTER
WE.
Jarosław Duda
SEKRETARZ STANU